

VII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI INNOWACYJNOŚCI
I NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII
(NR 44)
z dnia 23 października 2012 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii (nr 44)

23 października 2012 r.

Komisja Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii, obradująca pod przewodnictwem posła **Grzegorza Napieralskiego (SLD)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– informację o programie działań na rzecz rozwoju technologii kosmicznych i wykorzystania systemów satelitarnych w Polsce.

W posiedzeniu udział wzięli: **Grażyna Henclewska** podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki wraz ze współpracownikami, **Beata Mikołajek-Zielińska** główny specjalista w Departamencie Strategii Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, **Agata Liwska-Gołoś** starszy specjalista w Departamencie Zarządzania Programami Konkurencyjności i Innowacyjności Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, **Paweł Kamiński** starszy specjalista w Departamencie Gospodarki Narodowej Ministerstwa Finansów, **Kamila Matela** główny specjalista w Departamencie Programów Pilotażowych Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, **Stanisław Dyrda** kierownik Działu Rozwoju Organizacji Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, prof. dr hab. **Iwona Stanisławska** kierownik Pracowni Prognoz Heliogeofizycznych w Centrum Badań Kosmicznych Polskiej Akademii Nauk oraz stały doradca Komisji **Radosław Nielek**.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ewa Gast** i **Andrzej Kniaziowski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Grzegorz Napieralski (SLD):

Dzień dobry. Witam serdecznie. Otwieram posiedzenie Komisji. To dzisiaj już 44 posiedzenie Komisji Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii. Witam parlamentarzystów. Witam zaproszonych gości. Witam panią minister. Pani minister to już jak członek naszej Komisji na każdym posiedzeniu Komisji zawsze jest, więc tym bardziej witamy serdecznie. Pozwolą państwo, że wyróżnię też jeszcze panią profesor Iwonę Stanisławską z Centrum Badań Kosmicznych Polskiej Akademii Nauk. Witam bardzo serdecznie panią profesor.

Chciałbym na samym początku zgłosić komunikat. Prezydium Komisji planuje na jutrzejsze posiedzenie rozpatrywanie rządowego projektu ustawy budżetowej na rok 2013 w zakresie działania Komisji. Ewentualne poprawki wymagają formy pisemnej. Pomoc w wypełnianiu druku poprawek oferują eksperci Biura Analiz Sejmowych w pokojach 435, 438 i 439 w budynku K. Druk zgłoszenia poprawki można otrzymać w sekretariacie Komisji.

Szanowni państwo, porządek dzisiejszego posiedzenia wygląda następująco – rozpatrzenie informacji o Programie działań na rzecz rozwoju technologii kosmicznych i wykorzystywania systemów satelitarnych w Polsce. Powyższy porządek posłowie członkowie Komisji otrzymali. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny posiedzenia bez zmian.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Proszę bardzo panią minister Grażynę Henclewską o zreferowanie informacji. Pani minister, oddaję głos.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Grażyna Henclewska:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Bardzo mi miło, że w taki sposób jest nasza działalność oceniana. Staramy się o wszystkich bieżących sprawach Komisję informować.

Bardzo dobrze, że jest to forum – już wielokrotnie to podkreślaliśmy – gdzie kwestie innowacyjności są dyskutowane. Wszystkie kwestie – te, które są bieżące i te przyszłe, strategiczne.

Działalność kosmiczna jest bardzo ważnym narzędziem – gospodarczo ważnym – wspierania innowacyjności. Jest narzędziem rozwoju przemysłu. Jest też narzędziem podwyższania sprawności instytucji państwowych. Ten sektor kosmiczny, który stanowi jedną z najnowocześniejszych i najbardziej zaawansowanych technologicznie gałęzi przemysłu, bo to trzeba sobie wyraźnie powiedzieć, ma rosnące znaczenie dla gospodarki europejskiej, jak też dla gospodarki światowej. I tutaj chciałabym powiedzieć, że globalne przychody sektora kosmicznego w ubiegłym roku osiągnęły prawie 290 mld dolarów. Pomimo kryzysu finansowego akurat te przychody nie maleją. Wręcz przeciwnie – rosną. Jak popatrzymy na okres pięcioletni, to wzrost był o ponad 40%, a w porównaniu z rokiem poprzednim było to ponad 12%.

Tak naprawdę, trudno sobie w tej chwili wyobrazić nasze funkcjonowanie w życiu codziennym czy funkcjonowanie urzędów i instytucji państwowych – tak, jak powiedziałam – bez aplikacji opartych na technologiach kosmicznych i technikach satelitarnych. Tu już wielokrotnie to podkreślaliśmy, ale pokrótce przypomnę, że to przede wszystkim transport, gospodarka przestrzenna, monitorowanie i zarządzanie środowiskiem, rolnictwo, rybołówstwo, ubezpieczenia i bankowość, ale też obronność, bezpieczeństwo, zarządzanie kryzysowe i wiele, wiele innych dziedzin. Współczesna gospodarka, tak naprawdę, coraz bardziej jest też uzależniona od usług opartych na infrastrukturze satelitarnej. Mówię tu o łączności, o nawigacji i o obserwacji. Dlatego też stoimy czy staliśmy na stanowisku, że należy dołożyć wszelkich starań, aby w tym obszarze Polska zajęła to miejsce, które odpowiada jej potencjałowi naukowo-technologicznemu, a przede wszystkim potrzebom społeczno-gospodarczym. Mówiąc o znaczeniu polityki kosmicznej i przychodach globalnych, a przechodząc na grunt europejski, znaczenie polityki kosmicznej w Unii Europejskiej również rośnie. Ma to też wyraz w nakładach finansowych na ten sektor.

Jeśli chodzi o Polskę, to po to, by ukierunkować wsparcie rozwoju sektora kosmicznego, zarówno przemysłu, jak i jednostek naukowo-badawczych, przede wszystkim po to, by one miały ten potencjał i mogły zwiększyć udział w programach i projektach kosmicznych realizowanych przez Europejską Agencję Kosmiczną (ESA – European Space Agency) i UE, Ministerstwo Gospodarki przygotowało Program działań na rzecz rozwoju technologii kosmicznych i wykorzystywania systemów satelitarnych w Polsce. Dnia 22 czerwca program ten został przyjęty przez Radę Ministrów.

Program zawiera główne cele i cele operacyjne. Cele główne to, oczywiście, wzrost innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw, osiągany przez rozwój zaawansowanych technologii, jak też zwiększenie sprawności i efektywności działania administracji publicznej poprzez wdrażanie nowoczesnych rozwiązań opartych na technikach satelitarnych. Trzeci cel to zaspokojenie potrzeb obronności i bezpieczeństwa narodowego przez wykorzystanie tych instrumentów, które są dostępne, jak też rozwój autonomicznego potencjału w wybranych obszarach. Natomiast cele operacyjne, które mają na celu przełamanie tych barier, które uniemożliwiają krajowemu sektorowi zwiększenie udziału w europejskiej działalności kosmicznej, to przede wszystkim rozwój współpracy z ESA poprzez uzyskanie pełnego członkostwa Polski w ESA. To jest jeden cel. Drugim jest powołanie struktury organizacyjnej, która będzie koordynować polską działalność kosmiczną. Trzecim celem jest udział w programach unijnych, w tym w projektach Europejskiej Agencji Obrony, a czwartym – rozwinięcie i wdrożenie krajowego programu dotyczącego sektora kosmicznego.

Jeśli chodzi o pierwszy postulat czy cel operacyjny, a więc uzyskanie pełnego członkostwa w ESA, to realizujemy go i można powiedzieć, że jesteśmy już bardzo blisko. Negocjacje Rady Ministrów z ESA rozpoczęły się w ubiegłym roku. W lipcu ESA podjęła pozytywną decyzję o przyjęciu Polski w poczet członków. Umowa akcesyjna została podpisana. Obecnie trwa proces ratyfikacji.

Wszystkie kraje, które prowadzą działalność kosmiczną, posiadają wyspecjalizowane struktury organizacyjne, które się zajmują nadzorowaniem i koordynowaniem działal-

ności. W Polsce ta działalność dotychczas prowadzona jest w sposób dość rozproszony między różne instytucje i organy administracji. Mając na względzie konieczność rozdzielenia procesu kształtowania polityki od operacyjnego wdrażania poszczególnych projektów i działań, w programie zaproponowano, aby polską aktywność kosmiczną, czyli to kształtowanie polityki, kreowało MG, które będzie wspierane przez zespół międzyresortowy. Prace nad powołaniem tego zespołu są już na końcowym etapie. Natomiast wdrażaniem zadań wynikających z polityki na początkowym etapie zajmie się komórka do spraw wspierania przedsiębiorczości w sektorze kosmicznym w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Według danych statystycznych, jeśli chodzi o udział Polski w unijnych programach czy w projektach ESA, w priorytecie przestrzeń kosmiczna w programach badawczych UE polskie podmioty uzyskują wskaźnik sukcesu dwukrotnie wyższy od średniej dla całego programu, bo współczynnik sukcesu dla uczestnictwa wynosi 32%, a średnia dla 7 Programu Ramowego jest na poziomie 16%. Po czterech konkursach w priorytecie „przestrzeń kosmiczna” Polska również wypada dobrze na tle innych państw i plasuje się na pierwszym miejscu wśród 12 państw tzw. nowych krajów członkowskich UE. Pełne członkostwo Polski w ESA da naszym podmiotom możliwość ubiegania się również o te środki UE, które obecnie trafiają do przedsiębiorstw z krajów członków ESA. Po przystąpieniu do ESA w większym stopniu Polska będzie uczestniczyć i w tych unijnych projektach, bo – jak zapewne państwo wiedzą – wiele obszarów, wiele projektów, wiele działań, które są zapisane w programach w polityce UE, Unia realizuje we współpracy z ESA.

Wreszcie, czwarty cel operacyjny, który zapisaliśmy w programie, to rozwinięcie i wdrożenie krajowego programu dotyczącego sektora kosmicznego. W celu realizacji tego zapisu zawartego w programie, a dotyczącego opracowania narodowego programu kosmicznego, zleciliśmy przygotowanie ekspertyzy, która razem z programem będzie stanowić podstawę do przygotowania programu narodowego. Do tego programu wykorzystamy również efekty wspólnie przeprowadzonej z ESA ewaluacji polskiego sektora kosmicznego, bo częścią naszych negocjacji z ESA była ewaluacja naszego potencjału przemysłowego, jako że, tak naprawdę, współpraca jeśli chodzi o projekty odbywa się na linii ESA – firmy. W tym celu, przygotowując się do tych negocjacji, wysłaliśmy ankietę. Zgłosili się przedstawiciele i dużych firm, i mniejszych. Tych firm, które już współpracują, albo tych, które mają potencjał, żeby tę współpracę nawiązać. Przedstawiciele agencji pozytywnie ocenili polski potencjał i naukowy, i techniczny w sektorze kosmicznym. W załącznikach do programu, które wcześniej były też prezentowane, przedstawiliśmy analizę SWOT (słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń) i krótkie opisy dotyczące segmentów polskiego sektora kosmicznego, czyli nawigacji, obserwacji, łączności satelitarnej i technologii kosmicznych. Przedstawiliśmy również tę docelową wizję rozwoju sektora kosmicznego w Polsce.

Dzięki pełnemu członkostwu w ESA otworzy się przed naszymi jednostkami naukowymi i przedsiębiorstwami szansa na szybki rozwój kompetencji w wybranych obszarach technologicznych. To będzie też szansa dla młodych ludzi, dla studentów, bo jest oferta współpracy ze studentami w ramach ESA. Krajowy sektor kosmiczny będzie dysponował wystarczającymi funduszami po to, by realizować te działania właśnie we współpracy z ESA. Dzięki temu naszym argumentem jest to, że możemy być współautorem rozwiązań. Możemy być autorem pewnych rozwiązań, a nie tylko klientem. Myślę, że to był taki argument, że stać nas na to, żeby być pełnoprawnym członkiem ESA i żeby w pełni uczestniczyć w rozwoju sektora kosmicznego, bo – tak, jak wszyscy mówią – kosmos to przyszłość. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Napieralski (SLD):

Bardzo serdecznie dziękuję, pani minister. Czy ktoś z zaproszonych gości chciałby jeszcze zabrać głos? Proszę bardzo. Nie widzę. Czy ktoś z parlamentarzystów? Nie ma żadnych pytań?

Podsekretarz stanu w MG Grażyna Henclewska:

To była konferencja.

Przewodniczący poseł Grzegorz Napieralski (SLD):

Może jakieś wypowiedzi chociaż? Szanowni państwo, skoro nie ma pytań... Poseł Godson chciałby zabrać głos?

Poseł John Abraham Godson (PO):

Nie. Mówię, że to jest taki temat kosmiczny, że...

Podsekretarz stanu w MG Grażyna Henclewska:

To jest temat kosmiczny, ale, tak naprawdę, bardzo blisko realnego życia.

Przewodniczący poseł Grzegorz Napieralski (SLD):

Szanowni państwo, skoro nie ma pytań, nie ma osób chętnych do zabrania głosu, w takim razie przyjmujemy, że porządek obrad dzisiejszego posiedzenia został wyczerpany. Zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję bardzo za przybycie. Pani minister dziękuję za przedstawienie tej informacji. Przepraszam najmocniej. Pani profesor, oddaję pani głos. Proszę uprzejmie.

Kierownik Pracowni Prognoz Heliogeofizycznych w Centrum Badań Kosmicznych Polskiej Akademii Nauk prof. dr hab. Iwona Stanisławska:

Bardzo przepraszam. Nie jestem specjalnie zorientowana w przebiegu takich spotkań, w związku z czym nie wiedziałam, kiedy mogę się odezwać, ale chciałabym rzeczywiście parę słów powiedzieć, jeśli można. Po pierwsze, oczywiście, chciałabym podziękować za to, że nareszcie mamy tę szansę na nowe otwarcie. Pani minister, strasznie dziękujemy, i to nie tylko w imieniu naukowców. Pracuję w Centrum Badań Kosmicznych, która to instytucja od samego początku bardzo ściśle współpracuje z różnego rodzaju jednostkami, zarówno państwowymi, jak i – w tej chwili coraz częściej – prywatnymi. To jest ogromne otwarcie również dla naszego przemysłu.

Natomiast, mając wgląd do programu działań, mam parę pytań, jeśli można. Po pierwsze, tu jest właściwie ujęta tylko jednostka, która odpowiada za działania administracyjne i organizacyjne, natomiast nie wiadomo, kto wprowadzi bezpośrednio do poszczególnych przemysłowych jednostek to, co możemy właśnie uzyskać w ramach współpracy z ESA.

Brakuje kadry. To jest przede wszystkim problem. Tu jest właśnie napisane coś na ten temat przy promocji i edukacji w punkcie dotyczącym opracowania i uruchomienia programu kształcenia. Chciałam tylko podkreślić, że to jest szalenie pilne. Każde kształcenie to są minimum dwa lata, a szanse na dojdęcie, dotarcie do technik, które są dla nas nowe, ewentualnie nawet tworzenie ich w ramach współpracy z ESA możemy zacząć już. W związku z tym chciałabym tylko bardzo prosić o jak najszybsze właśnie wprowadzenie – nie wiem – może dziedziny inżynieria satelitarna czy kosmiczna albo po prostu o jakieś bardzo szybkie wspomoczenie uczelni w otwarciu szczególnych kierunków takiego rodzaju.

Oprócz tego, następną sprawą, jaką tutaj zauważyłam. Przy celach operacyjnych analiza efektywności funkcjonowania komórki będzie dopiero po dwóch latach działania. Proszę państwa, dwa lata, kiedy my w tej chwili mamy otwarte drzwi na współpracę z ESA to jest bardzo długo, więc nie wiem. Wydaje mi się, że to jest szybsza sprawa. Należałoby się temu przyjrzeć.

I sprawa najbardziej fundamentalna – szczegółowy program narodowy. Po prostu to jest coś, nad czym powinniśmy w tej chwili już naprawdę bardzo pilnie zacząć pracować. Wiem, że ci, którzy dotąd współpracowali w jakiś tam sposób z ESA, uczestniczyli w tych pracach i uprawiali jak gdyby tę dziedzinę... My jesteśmy gotowi do każdej współpracy, ale potrzebne są jakieś dokładniejsze ramy – organizacyjne chyba – na stworzenie programu narodowego. To jest słynna *roadmap*? Nie wiem. To tyle z mojej strony. Bardzo dziękuję. I jeszcze raz dziękuję, bardzo dziękuję za to pozwolenie, że możemy w tej chwili ruszać w kosmos jeszcze raz.

Przewodniczący poseł Grzegorz Napieralski (SLD):

Pani profesor, bardzo serdecznie dziękuję. Czy pani minister chciałaby się odnieść? Proszę bardzo, udzielam głosu.

Podsekretarz stanu w MG Grażyna Henclewska:

Tak. W tej skrótowej informacji nie mówiłam już o szczegółach naszego akcesu do ESA, tego pełnego członkostwa, czyli jak będziemy potem funkcjonować po wstąpieniu do agencji. W okresie przejściowym, który będzie trwał pięć lat, będzie działała grupa zadaniowa, tzw. *task force*, złożona z członków ESA i przedstawicieli Polski. Ekspertów ESA i ekspertów po stronie polskiej. Będzie to 6-7 osób po stronie ESA i 6-7 osób po stronie polskiej po to, by stać się jakby takim łącznikiem i zarządzać też znaczną częścią naszej składki. ESA ma pewną specyfikę funkcjonowania i w tym przypadku we współpracy z polskimi ekspertami będzie świadczona też, tak naprawdę, pomoc naszym firmom i naszym zainteresowanym podmiotom jeśli chodzi o udział w projektach ESA.

Myślę, że w momencie, kiedy będziemy zdobywać te kompetencje, będziemy w większym stopniu realizować projekty, również pojawi się ten element, którym jest potrzeba kształcenia i otwierania nowych kierunków – tak, jak teraz się to dzieje – we współpracy z uczelniami. Będziemy mogli w tym uczestniczyć, w większym stopniu będziemy przygotowani. Muszę powiedzieć, że ponad tydzień temu – to było 10 października – brałam udział w inauguracji roku w Szkole Orłąt w Dęblinie. Ta uczelnia ma specjalny wydział, jeśli chodzi o kosmonautykę. Rozmawiałam i z kadrą naukową, i ze studentami. Rzeczywiście, dla nich jest to taki impuls, żeby pewne kierunki też na tej uczelni rozwijać. Myślę, że to wszystko w momencie, kiedy będziemy mocniej zaangażowani, też nastąpi.

Jeśli chodzi o tę koordynację i to monitorowanie, w programie jest zapisane, że będziemy to robić po dwóch latach. Jeśli minister gospodarki sprawuje nadzór nad PARP, to myślę, że to monitorowanie też będzie na bieżąco. Jeśli będą się pojawiać potrzeby, to myślę, że z tym nie powinno być kłopotu. Obserwując też zaangażowanie naszego sektora przemysłowego, przede wszystkim najpierw wiedzą na temat projektów, ale też gotowością do realizacji i podejmowania współpracy, myślę, że tych kłopotów być nie powinno. Jeśli tak, to będziemy reagować na bieżąco.

Ta ekspertyza, o której mówiłam, gdy będzie przygotowana, pozwoli nam... Minister gospodarki jest koordynatorem całego procesu, ale też tutaj trzeba powiedzieć, że bardzo silnym czy zainteresowanym reprezentantem, który ma duży obszar do realizacji, jest minister obrony narodowej. Wspólnie więc ten program narodowy wykorzystania systemów satelitarnych i rozwoju technologii kosmicznych przygotowujemy.

Przewodniczący poseł Grzegorz Napieralski (SLD):

Dziękuję bardzo. Proszę, pani profesor.

Kierownik pracowni w Centrum Badań Kosmicznych PAN prof. dr hab. Iwona Stanisławska:

A jakieś wsparcie, jeżeli chodzi o stworzenie dziedziny inżynierii satelitarnej i kosmicznej?

Podsekretarz stanu w MG Grażyna Henclewska:

Chciałabym powiedzieć, że w tym całym procesie nie tylko uczestniczy minister gospodarki, bo tutaj akurat, jeśli chodzi o kierunek inżynieria kosmiczna, to przyznam się, że to jest minister nauki. Myślę, że jeśli będzie zainteresowanie, to taki kierunek będzie również otwierany. Tak, jak mówiłam, resorty, które są reprezentowane w tym międzyresortowym zespole, który będzie się spotykał systematycznie i pracował w zakresie nie tylko naszego udziału i zaangażowania w ESA, ale również tworzenia tego narodowego programu, to i minister obrony, i resorty spraw wewnętrznych i administracji, i minister spraw zagranicznych, i minister nauki, no i minister gospodarki. Oczywiście, są też nasze instytuty. Nie wyobrażam sobie tego bez Centrum Badań Kosmicznych, ale tu mówię tylko o administracji. Jeśli chodzi o otwieranie nowych kierunków, myślę, że wychodząc naprzeciw potrzebom, takie też się pojawią. W tej chwili to jest mi trudno powiedzieć, czy aby na pewno inżynieria kosmiczna i gdzie miałby być otwarty taki kierunek.

Przewodniczący poseł Grzegorz Napieralski (SLD):

Dziękuję bardzo. Wsluchując się w tę wymianę zdań między panią profesor a panią minister, myślę, że mogłaby być taka konkluzja z naszego dzisiejszego posiedzenia Komisji, dotycząca tego ostatniego pytania pani profesor. To faktycznie dotyczy bardziej pani minister Kudryckiej. Ale mógłby być taki wniosek naszej Komisji do pani minister

Kudryckiej, gdybyśmy mogli, pani Ewo, taki sformułować. Wniosek o to, żeby ministerstwo pochyliło się, skoro jesteśmy tak dzisiaj zaangażowani po tej informacji pani minister. Taki wniosek do pani minister Kudryckiej sformułowany... Myślę, że pani profesor by nam pomogła go jeszcze doprecyzować, już po posiedzeniu Komisji, żeby nie zajmować czasu, gdyby pani profesor była tak miła i pomogła. Myślę, że to by wyczerpało to, o co pani pytała i sugerowała zarazem, gdyby była taka zgoda.

Podsekretarz stanu w MG Grażyna Henclewska:

Tak, jeżeli studenci...

Przewodniczący poseł Grzegorz Napieralski (SLD):

Ale jeżeli staramy się być tak aktywni na arenie międzynarodowej, to wydaje mi się, że warto, jeżeli to jest tak pożyteczne, jak tu usłyszeliśmy. Jeśli chodzi o formułę tego, jak i gdzie to ma być umiejscowione, to myślę, że dzisiaj dyskusja nie jest na ten temat, ale wydaje mi się to stosowne, żeby taka konkluzja była po posiedzeniu naszej Komisji, gdyby moi koledzy przewodniczący nie mieli nic przeciwko.

Podsekretarz stanu w MG Grażyna Henclewska:

To też może być w tym narodowym programie jako element, tak?

Przewodniczący poseł Grzegorz Napieralski (SLD):

Może być. Możemy i tu, i tu, żeby było sprawniej. Czy po tej wymianie zdań i po tych informacjach dodatkowych, ogłoszonych przez panią minister i panią profesor, są jakieś pytania jeszcze albo chęć wzięcia udziału w dyskusji? Nie ma. Nie widzę. Dziękuję bardzo.

Stwierdzam, że porządek dzienny został wyczerpany. Protokół z posiedzenia z załączonym pełnym zapisem jego przebiegu jest do wglądu w sekretariacie Komisji Sejmu. Dziękuję za dzisiaj. Dziękuję państwu bardzo serdecznie. Dziękuję parlamentarzystom. Do zobaczenia.